

Izhaja poljubno najmanj štirikrat na leto. Posamezne številke 15 vinarjev. V „Zvezi“ združena gasilna društva dobivajo „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom:
cela stran 37 kron 60 vin.,
1/2 strani 18 kron 80 vin.,
1/4 strani 9 kron 40 vin.,
1/8 strani 4 kron 70 vin.
Pri večkratnem oglašanju
:: primeren popust. ::

Glasilo „Slovenske deželne zveze prostov. gasil. društev na Kranjskem“.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1913.

Predsedstvene vesti.

Gasilski koledar.

Kakor doslej bo izdala »Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« tudi za leto 1914 »Gasilski koledar«, čigar čisti dohodek je namenjen »Cesarja Franca Jožefa I. jubilejni ustanovi«. Gasilna društva in posamezne gasilce, ki naroče koledar, prosimo, naj takoj, vsaj pa do 1. decembra t. l. naznanijo z dopisnico zveznemu tajniku tovarišu Valentinu Mikužu v Šmarju pod Ljubljano, koliko koledarjev naročajo, da zveza more naročiti število odtisov in more določiti ceno koledarju. Koledar bo stal približno 50 v, s pošto 10 v več.

Kdor hoče objaviti v koledarju svoje oglase, naj takoj stopi v dogovor z zveznim tajnikom. **Predsedstvo.**

Župni odbori.

Župni odbori so se v nekaterih krajih prenovili ali popolnili. Radi točne razvidnosti prosimo župne odbore, naj nam takoj, vsaj pa do 15. septembra t. l. naznanijo: a) imena župnih načelnikov, b) župnih podnačelnikov, c) župnih tajnikov, č) imena društev, ki so združena v župi.

Nekateri župni načelniki so nam dolžni letno poročilo, na kar pri tej priliki opozarjamo. **Predsedstvo.**

Statistika požarov.

Na občnem zboru dne 28. septembra 1913 je bil sprejet predlog, da vsa gasilna društva vpošljejo zveznemu predsedstvu statistiko vseh požarov od obstoja društva. Statistični izkaz, ki naj se vpošlje vsaj do 1. januarja 1914, naj ima rubrike: a) dan in leto ognja, b) kraj ognja, c) število pogorelih poslopij, č) opomnja. V rubriko opomnja naj se na kratko vpiše delovanje društva in drugi za statistiko važni podatki. **Predsedstvo.**

Zapisnik

občnega zbora Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem, ki se je vršil dne 28. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Navzočih nad 50 delegatov in več drugih gasilcev. Predsednik: tov. Ivan Debeljak, načelnikov namestnik.

Zapisnikar: Zdravko Mikuž, poslovodja.

Dnevni red:

1. Volitev načelnika.
2. Volitev častnega člana.
3. Slučajnosti.

I.

Tov. podpredsednik Debeljak otvori zborovanje, pozdravljajoč zbrane delegate, omenja zasluge g. ces. svetnika Fr. Doberleta, dosedanjega zveznega načelnika, ki je odložil predsedstvo vsled svoje visoke starosti in izreče zahvalo g. dr. Ivanu Tavčarju, županu stolnega mesta Ljubljane za brezplačno prepustitev dvoraně.

II.

Nato preide k dnevnemu redu. Omeni, da jo treba voliti novga načelnika, ki ga čaka veliko dela, nasvetuje, naj se voli za načelnika kakega tovariša iz Ljubljane, da mu bo olajšano delo. Vpraša, če ima kdo izmed delegatov kak predlog.

Tov. Sajovic iz Kranja pravi, da je središče in težišče zveze v Ljubljani, zato predlaga naj se voli z vsklikom za načelnika tovariš Josip Turk.

Predsednik pozove delegate, ki so za tov. Turka, naj dvignejo roke in tov. Turk je bil soglasno izvoljen za načelnika.

Novi načelnik se izjavi, da sprejme izvolitev, zahvali se za izkazano mu zaupanje, oriše dosedanje delovanje stare gasilne zveze, ki je bila od svojega početka pa do danes vedno zvesta svojemu načelu: »Bližnjemu na pomoč!« ne poznavajoč nobene stranke, povdarja, da bo zveza tudi v bodoče stala na tem stališču, pozivlja navzoče k edinosti in vstrajnosti, ki mora privedi zvezo do zmage. Ko prevzame nato predsedstvo predlaga, naj se na izpraznjeno mesto voli v zvezni odbor tov. Barle. Soglasno izvoljen.

Tov. Barle se zahvali za zaupanje in obljubi, da bo posvetil svoje moči v prid gasilstvu.

III.

Nato preide predsednik k drugi točki dnevnega reda. K besedi se oglasi tov. Ogorelec st., ki predlaga, naj se izvoli mnogoletni zvezni načelnik, oče kranjskega gasilstva, ces. svetnik g. Fr. Doberlet v priznanje velikih zaslug za zvezo in za kranjsko gasilstvo častnim članom zveze. Soglasno sprejeto. Jednako se soglasno sprejme dodatni predlog tov. Barleta, naj se izvoljencu priznajo časti in dostojanstva zveznega načelnika.

Častno diplomu mu izroči deputacija, obstoječa iz tov. Turka, M. Petriča in Iv. Debelaka.

IV.

Pri slučajnostih se oglasi prvi k besedi načelnik Josip Turk.

Naslikal je v kratkih potezah zadnje boje, ki jih bje prostovoljno gasilstvo kranjsko proti onim, ki igrajo pod

praporom gasilstva zakotne politične igre in ki hočejo napraviti iz prostovoljnih gasilcev hlapce. Omenil je med drugim, da je šla k deželnemu predsedniku baronu Schwarzu deputacija: tov. Turk, Ogorelec, Petrič, ki mu je izjavila, da prostovoljno gasilstvo zedinjeno v Zvezi ne more v teh razmerah prevzeti odgovornosti v večjih nesrečah, kajti ono stori in more storiti le to, kar je v njeni moči. Če ne skrbe občine odnosno deželni odbor za primerne podpore, ki so namenjene za nabavo gasilnega orodja, potem prevzamejo odgovornost dotični faktorji, ki izrabljajo fond, ki je namenjen za podporo gasilstvu, za svoje osebne in politične namene, ne pa za gasilstvo v pravem pomenu.

Deželni predsednik g. baron Schwarz je na odkritosrčno in dobočno utemeljevanje o pogubonosnem delovanju merodajnih faktorjev v današnji eri na Kranjskem odgovoril deputaciji samo to, da se bo za stvar zanimal. Temu koraku, ki ga je napravila Zveza, je sledila interpelacija v deželnem zboru kranjskem, ki so jo podali deželni poslanci g. Josip Turk, J. Reisner in tovariši na dež. predsednika barona Schwarz, ki slove:

Glason deželnih zakonov z dne 20. decembra 1884, št. 17 dež. zak. in z dne 28. oktobra 1911, št. 41. dež. zak. ima deželni zbor pobirati od vseh zavarovalnic dve in enoodstotne prispevke od vseh bruttopremij požarnih zavarovalnin ter jih upravljati kot poseben gasilski sklad.

Dveodstotne doneske je porazdeljevati med prostovoljna gasilna društva in med občine, katere vzdržujejo službec gasilne straže, izrecno na ta način, da imajo pravico do prispevka vse tiste občine in gasilne straže, ki nimajo dovolj svojih sredstev, ki vzdržujejo svoje orodje v primernem stanju in sploh primerno delujejo. Edenodstotni donesek je odmerjen izključno za podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih rodbin.

V zadnjem letu pa je deželni odbor uredil razdeljevanje teh doneskov zavarovalnic, torej tujega zaupanega mu sklada na popolnoma strankarsko-političnem temelju ne glede na potrebnost in vrednost posameznih gasilnih društev in občin. Bojkotiral t. j. izključil od vsake podpore je vsa društva, učlanjena v vzorno in strogo nepristransko delujoči »Zvezi«, ter nalašč osnoval proti tej zvezi novo strankarsko, v katero silijo vsa društva, ki reflektujejo na podporo iz gasilskega sklada. — Vrh tega je ustanovil proti že obstoječemu gasilskemu glasilu brez vsake stvarne potrebe novo glasilo, brezdvomno na stroške gasilskega sklada, ki zato po zakonu prav gotovo ni odmerjen.

Vsled tega so ostala brez vsake podpore prav najpotrebnejša in najvzornejša delujoča gasilska društva, med njimi v prvi vrsti tudi Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani, in zaneslo se je na polje nesebičnega človekoljubnega delovanja strankarsko-politično strast.

Ker tak način upravljanja in uporabe gasilskega sklada prav gotovo ne odgovarja zakonom, c. kr. deželna vlada pa je poklicani čuvaj zakonov, usojajo si podpisanci vprašati:

1. Je-li so Njegovi ekscelenci g. deželnemu predsedniku znane popisane protizakonite in nevzdržljive razmere?

2. Kaj misli storiti g. deželni predsednik v svrhu, da se upelje in zagotovi pravično in zakonito upravljanje in razdeljevanje dež. odboru zaupanega gasilskega sklada?

Na to interpelacijo deželni predsednik še ni odgovoril. (Pripomnja uredništva: Odgovoril je pozneje in rekel, da nima zakonitih določil, s katerimi bi to mogel storiti.) Pride pa ta zadeva na vrsto še tudi pri proračunski debati in sicer pri točki gasilstvo 36.000 K. Poročilo tov. Turka se je odobruje vzelo na znanje.

V.

Temu je sledilo poročilo tajnika tov. Mikuža. Iz njegovega poročila o stanju in delovanju Zveze je posneti sle-

deče: Zveza ima včlanjenih nad 100 društev. Blagajniško stanje znaša 8928 K 40 v, odnosno s hranil. knjižico »Glavne posojilnice« 9182 K 54 v. Jubilejska ustanova znaša 7060 K.

Zveza se je obrnila na deželni odbor s sledečo prošnjo:

Veleslavni deželni odbor vojvodine Kranjske!

Da dokaže svojo nepristranost, je pustila podpisana Slov. dež. zveza gasiln. društev na Kranjskem, do sedaj popolnoma pristo roko vsem gasilnim društvom, da lahko ostanejo zvesta njej, ali pristopijo k novi kranjski deželni gasilski zvezi. Ni se pozivalo posameznih društev niti z govorniki, niti ni pritiskala nanje z rotilnimi pismi, kar lahko potrde iz naše zveze izstopivša društva.

Edino, kar je storila zveza, da ohrani samo sebe, je bilo to, da je razposlala društvom par okrožnic, ki so bila v splošnem v nemala za edinost in se bojevala proti onim, ki so provzročili nepotrebni razkol v zvezi.

Nad 100 društev pa, kojih člani so močje in fašnje različnega političnega prepričanja in v slogi sodelujejo že desetletja, kar se lahko veleslavni deželni odbor prepriča potom županstev ali župnijskih uradov, noče, da bi se nepotrebna gasilna društva ločila politično.

Zato podpisani ponižno prosijo, naj veleslavni deželni odbor ne odtegne tem društvom prepotrebni podpor.

Kakor so do zadnjega časa le društva naše zveze sama pogasila vse požare na Kranjskem, reševala iz ognja ljudi in njih premoženje, tako bodo še naprej ostala naša društva zvesta v ljubezni do prebivalstva, saj njih zvestoba je bila že nešteto krat v ognju preizkušena.

Zaupajoč v modrost in pravičnost veleslavnega deželnega odbora prosijo in pričakuje podpisana pravične razdelitve podpor vsem gasilnim društvom brez razlike, kakaj žalostno bi bilo, da bi se pralo umazano perilo Kranjske izven dežele.

Naj torej ostane veleslavni dež. odbor vsem gas. društvom jednako naklonjen, ta pa bodo kakor do sedaj vedno pripravljena braniti dom in življenje prebivalcev Kranjske brez ozira na narodnost, vero ali politično mišljenje posameznikov.

Kak uspeh je imela ta prošnja je znano iz časopisja.

Ko še predlaga, naj bi vsi doneski društva ostali v glavni blagajni, za kar pa naj bi se župni načelniki oprostil vseh pisarij, ali naj bi se zvišala udnina od 20 na 30 h, da bi mogla zveza podpirati vsaj ponesrečene gasilce — še priporoča posameznim društvom, naj pomagajo svojim praznim blagajnam na sledeče načine: 1. naj si nabavijo »šparovčke«, ki naj jih razdele po gostilnah svojega kraja; 2. naj o novem letu obišejo gospodarje z nabiralno polo; 3. naj prirejajo veselice, pa ne z dragimi godbami, ki požro vse dohodke, ampak priproste veselice, zlasti če se nam bo nasprotovalo pri samopomoči.

VI.

Nato se je razvila precej živa debata glede razdelitve premoženja v slučaju razpusta Zveze. Nasvetovalo se je seveda le iz previdnosti, da se tozadevno določilo v pravih spremeni. V slučaju razida pripade po sedanjih določilih premoženje Zveze deželnemu odboru. To pa v današnjih razmerah ni več oportuno. Stavili so se tozadevno različni nasveti in predlogi. Končno so se zborovalci na predlog tov. načelnika zedinili tako, da se rešitev tega vprašanja prepusti odboru, ki naj na prihodnjem občnem zboru stavi definitivne predloge.

VII.

Pri razpravi glede udnine se je določilo na predlog tov. Barleta, da se v ožgled slabim finančnim razmeram udnina ne zviša, dovolj pa se Zvezi, če bi ji eventualno ne zadostovali tekoči dohodki, da razpolaga z glavno blagajno v obliki posojila.

VIII.

Nato je poročal tov. Barle o zborovanju »Slovanskega prostovoljnega gasilstva«, ki se je vršilo dne 8. septembra na Semeringu. Na tem zborovanju se je mnogo govorilo tudi o kranjskem gasilstvu in predsednik Zveze tov. Gudrich je stavil sledeče predloge, ki so bili soglasno sprejeti:

Predsedstvu »Zveze slovanskega prostovoljnega gasilstva« se naroča:

a) naj se obrne s predlogom in nasvetom na deželni odbor vojvodine Kranjske, da razdeljuje prispevke zavarovalnic (2% in 1%) med kranjska gasilna društva, odnosno med kranjske ponesrečene gasilce nepristransko in neglede na to, kateri organizaciji pripada eno ali drugo gasilno društvo;

b) naj se obrne na novo »Kranjsko deželno gasilsko zvezo« s prošnjo in nasvetom, naj se v njej združena gasilna društva ne poslužujejo gasilskega kroja po češkem vzoru ali vzorcu »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilskih društev na Kranjskem«, ker zveza ni združena v »Zvezi slovanskega prostovoljnega gasilstva v avstro-ogrski monarhiji« in ker tudi nima nikake stike s »Slovensko deželno gasilsko zvezo«;

c) naj se obrne na c. kr. ministrstvo za notranje zadeve, naj vpliva na deželni odbor vojvodine Kranjske, da prispevke zavarovalnic razdeljuje pravično in nepristransko med kranjska gasilna društva, eventualno da pri snovanju novega društvenega zakona onemogoči pristransko razdeljevanje;

č) da nove gasilske zveze ne sprejme v »Slovensko zvezo«, dokler se ne sporazume s »Slovensko gasilsko zvezo na Kranjskem«.

Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem.

IX.

Nato se je razvila živalna debata glede napadov na gasilstvo, ki jih prinaša slovenski list »Slovenec«. V debato so posegli različni govorniki, posebno dobro zvezni odbornik tv. I. Rus, ki so z vso odločnostjo zavrnilo zahtevne napade politično hujskajoče stranke in njenega gasilstva. Debata je pokazala, da možem, žal, tudi bivšim tovarišem, ne gre za nič drugega kot za politično gonjo in za osebno koritarstvo. Zveza je imela mnogo skušenj, mnogo jih je padlo, toda jedro je ostalo preizkušeno v ognju kot pravo zlato.

X.

Na predlog tov. Sajovica se je sklenilo, da naj društva včlanjena pri »Zvezi« sestavijo »Seznamek« vseh požarov in drugih nastopov, kjer so že delovala v blagor bližnjemu. Med debato se je izprožilo vprašanje, kako stališče naj zavzame posamezno društvo, ako bi prišel nadzorovat društva deželni odbornik dr. Pegan.

To vprašanje se ni reševalo, ker se odgovor razume sam po sebi.

XI.

Ko se je rešilo še nekaj strogo zvezinih zadev, je zaklical tov. predsednik trikrat »Slava« na Nj. Veličanstvo presvetlega cesarja, kateri vzklik so navzoči navdušeno ponovili. Nato se je še zahvalil gg. poročevalcema »Slov. Naroda« in »Laibacher Zeitung«, na kar je sklenil zborovanje s klicom: **Na pomoč!**

IVAN R.:

K razkolu.

Ko je pričel »Slovenec« s svojimi napadi na »Slov. dežel. zvezo prostovoljnih gas. društev na Kranjskem«, po »Slovcu« sedaj imenovana »liberalna zveza gas. društev v Ljubljani«, in ko sem bral v »Slovcu« št.

242, kako lepo se nekdo iz dežele zahvaljuje deželnemu odboru za pametno in potrebno ukrenitev z ozirom na požarne brambe, da jih izvleče iz sedanje zanemarjene in samo politične organizacije, se mi je zasmilil naš »oče« Doberlet, ki je bil tako ponosen na drevo, katerega je vsadil on in čigar veje so se tako krasno razrasle. Kaka nehvaležnost za tvoje polstoletno delovanje na polju gasilstva. Spomnil sem se kolikokrat si povdarjal: Tovariši, naše delovanje naj bode samo humanitarno in nepolitično! kako si svaril ona gasilna društva, ki so bila malomarna, kako si jih vspodbujal za boljše delovanje in če je bilo na mestu si jih kaznoval s tem, da si jim priporočal manjšo ali sploh nobene podpore. Kolikokrat si rekel: prvo je gasilno orodje, potem šele zastava. In kako vesten in pravičen si bil pri nasvetovanju razdelitev podpor iz gasilno-stražnega zaklada, lahko ti bo priznati, da te je ta »strankarski, liberalni« odbor v vsem tvojem delovanju vestno in marljivo podpiral.

Mnogo pritiska je bilo treba, predno se je odločila ena četrtina tovarišev zapustiti svojo dobro voditeljico staro gasilsko zvezo. Kajne dragi tovariši, težko se je ločiti od skrbne gojiteljice, ki vam je bila vedno na vaše zahteve na uslugo in vam je pomagala v društvenih zadevah kadarkoli ste se do nje obrnili. Pozivljam vas tovariši, ki ste se ločili, da izjavite, kedaj je bila gasil. zveza nasproti vam pristranska in kdaj je kakega svojega člana vsled političnega naziranja prezirala!

Da, tovariši, težko se je ločiti od zveze, ker nimate pravega vzroka in posebno težko za one tovariše, ki so prepričani, da morajo storiti ta korak samo iz političnih nagibov in ako bi deželni odbor ne mahal z možnjo iz gasilno-stražnega zaklada, bi šlo to še težje.

Tovariši, mi pa, ki smo ostali zvesti sinovi svoje matere in ki smo si v svesti, da nismo ničesar zakrivali, da bi nas mogel deželni odbor kaznovati za naše prostovoljno in požrtvovalno delovanje s tem, da nam odtegne podpore iz gasilno-stražnega zaklada, ki je tudi naša last, lahko na nje tudi resigniramo. V svoji okrožnici z dne 10. oktobra 1912 pravi namreč g. deželni glavar: Po postavi od 15. sept. 1881, dežel. zak. št. 14, kakor tudi v smislu določb odst. 22, 28, 52, obč. reda je dolžnost vsake krajevne občine skrbeti za požarno varnost v obsegu svojega ozemlja. Tovariši! dolžnost gasilca je, da prostovoljno prevzete dolžnosti vestno izvršuje, občine dolžnost pa je, da nam preskrbi potrebno gasilno orodje.

Ognjevarna obleka.

Strokovnjaki so se od davna trudili iznajti postopanje, s katerim bi se razne tkanine napravile nezgorljive. To se jim je tudi posrečilo, a te tkanine so imele to hibo, da so pri pranju izgubile svojo odpornost proti ognju. Sedaj pa se poroča, da je angleški kemik profesor Perkin v Manchetru iznašel način, ki napravi tkanine ognjevarne in obenem neobčutne za pranje z navadnim milom. Postopanje je naslednje: Tkanina se najprej namoči v raztopini cinovokislega natrija, potem se preobila raztopina med valji iztisne in končno se tkanina razpne na vroče bakrene bobne in posuši. Nato pride drugo namakanje v raztopini žveplenokislega amonija, nakar se tkanina med valji zopet iztisne in posuši. Tako dobi tkanina poleg cinovega oksida, ki se je vsedel na vlakni, še žveplenokisli natrij, ki se odstrani s pranjem v navadni vodi. Ko se tkanina zopet posuši, je varna pred ognjem in kakor so pokazali številni poskusi, je cinov oksid neobčutljiv tudi pri pranju z vročo vodo in milom. Po Perkinovem postopanju ostanejo tudi najnežnejše barve flanelastih tkanin popolnoma nepoškodovane, tkanina sama pa postane še trpežnejša in obenem mehkejša in polnejša. Na Aglaškem je tako ognjevarno blago že v prometu pod

imenom »Non flam«. Stroški Perkinovega postopanja znašajo za otroško obleko približno 15 do 20 vinarjev. Razen flanelastih tkanin se lahko uporablja tudi drugo blago, n. pr. musselin, v pošteveh pridejo zlasti zastori.

Društvene in župne zadeve.

Gasilska župa blejska je imela v nedeljo dne 12. t. m. pod vodstvom tovariša Barleta v Radovljici redovne vaje, katerih so se udeležila vsa v župi združena gasilna društva. V poldruhi uri je vadiatelj razložil in pokazal nastope in gibe v členu, četi, zboru in praporu. Po vaji se je izražala želja, naj bi se vsaj enkrat v letu vršile take vaje, ker so mične in pospešujoče kolegialnost in disciplino.

Iz Škofje Loke nam pišejo: Naše gasilno društvo se je ustanovilo leta 1876. Društvo je vsa leta pridno in marljivo delovalo, seveda nepristransko, in je imelo vedno mnogo dobrotnikov in podpornikov, tako, da si je nabavilo z lastno varčnostjo in tujo pomočjo več orodja, svoj moderni dom z električno razsvetljavo. Občina je odstopila društvu svet za stavbo na Glavnem trgu brezplačno in nadalje jo nismo nadlegovali, ker je že itak v denarnih zadregah. Občina čišla gasilno društvo in mu tudi vsako leto nakazuje po 100 K podpore, kar se lojalno priznava. In sedaj se naenkrat deluje na to, da bi se gasilna društva razdvojila. Naši stari in odlikovani udje, nekateri še od leta 1876, in 1877., se ne morejo načuditi, odkod in zakaj to. Ti se drže neupogljivo gesla, ki ga je učil oče Doberlet: »Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!« Drugega nočejo poznati. Ker se pa društvo tega gesla drži, ne dobi podpore, ampak deželni odbor zahteva, da pristopi društvo k takoimenovani novi zvezi, drugače je od podpor izključeno. To se zdi našim starim gasilcem krivično in nekdanje zanimanje v društvu pojema in sloga se krši. Stari gasilci prosijo torej, da bi zveza, ako le mogoče, delovala na to, da ostane kot je vedno bilo: »**Vsi za enega, eden za vse!**«

Slavnost blagoslovitve gasilnega doma v Zagorju ob Savi 27. julija t. l. Mnogo slovesnosti so imela letos gasilna društva na Kranjskem, mnogo dela, veliko truda, lahko so se pa prepričala, da je v skupnem delu velika moč, da se da s složnim sodelovanjem doseči prelepe uspehe. Tak lep uspeh lahko pokaže prostovoljno gasilno društvo v Zagorju. Dopoldanski vlakji so pripeljali dne 27. julija t. l. veliko gasilnih društev od raznih strani. Tako iz Ljubljane kakor iz Litije, Št. Vida, iz Šmartnega i. dr. kakor iz sosednjega Štajerskega so prihitela bratska društva v Zagorje, da častitajo bratom gasilcem, ki so s svojim trudom postavili tako lep gasilni dom in se ž njimi povesele. Na kolodvoru je sprejela došla društva, med katerimi smo zapazili tudi zastopnike zveze gg. Ogorelec st., J. Turk in V. Mikuž, izvrstna rudarska godba iz Zagorja-Toplice in vrlji zagorski Sokoli. Med sprevedom, ki ga je vodil g. načelnik gas. župe Fr. Lajovic, so se čuli vzkliki presenečenja nad prelepim vsprejemom, ki ga je priredilo došlim gostom Zagorje in Toplice. Šopkov je kar deževalo na mimoidoče gasilce in pokanje topiča dokazovalo je, da se ljudstvo dobro zaveda važnosti, ki ga ima gasilstvo za prebivalce. Podaljšan z gasilskim društvom trbojskim in rudarskim društvom iz Toplice vil se je spreved k novemu gasilnemu domu. Tu je govoril najprej zagorski župan. V svojem jedrnatem govoru je omenil, da je občinski odbor rade volje pomagal gasilnemu društvu, da se je zgradil gasilni dom, ker je ono vseskozi delavno in je že večkrat pokazalo svojo ljubezen do bližnjega, delujoč neumorno ob požarih, izročil je delavnemu g. načelniku Ranzingerju ključ v znamenje, naj sprejme gasilni dom v varstvo in uporabo. Nato je opisal domači gospod nadučitelj Levstik zgodovino društva, vse boje in težave, s katerimi se je imelo društvo boriti tekom svojega obstanka. Govor je bil zelo lep, zato je žel govornik zanj

živahno pohvalo. Potem je pozdravil g. Jos. Turk v imenu zveze domače in druga gasilna društva, navzoče Sokole in rudarsko društvo ter se vsem zahvalil za udeležbo. Krepki govor je bil živahno aklamiran. Ko je še zvezni tajnik pozval navzoča gasilna društva, naj ostanejo zvesta stari zvezi, ki jih je vodila do sedaj vedno po geslu »Bogu v čast, bližnjemu na pomoč!« in ni poznala nobenega strankarstva, ki se pa v novejšem času po vsej sili hoče zanesti med gasilna društva, je bil sklenjen oficijelni del slavnosti. Popoldne so se podali gasilci in občinstvo k veselici pri Sokolskem domu, kjer se je razvila prav živahna zabava.

Slavnost 25letnice društvenega obstoja, blagoslovljenja gasilnega doma in podelitev kolajn zaslužnim članom prost. gasilnega društva v Št. Vidu na Dolenjskem. 13. dan julija t. l. je bil velik praznik za Št. Vid. Stari ljudje so trdili, da Št. Vid že izlepa ni imel tako lepe in uspele slavnosti kakor je bila ta. Ob 9. uri dopoldne so se zbrala tovariška gasilna društva pri Sv. Roku. Opazili smo društva iz Škofljice, Šmarja, Trebnjega, Dobropolj, Velike Loke, Litije in Šmartna, zastopnika gasilnega društva iz Krke i. dr. Ob pol 10. uri je bil krasen sprejem društev pri novem Gasilnem domu. Iznad krasnega slavoloka so metale naše vrle mladenke, oblečene v slikovite narodne noše, šopke na došle gasilce, gđc. dr. Repičeva pa jih je pozdravila v lepem govoru. Nato je bilo blagoslovljenje gasilnega doma, ob 10. uri pa skupna sv. maša v farni cerkvi. Po maši se je vršila razdelitev zaslužnih kolajn 25 let gasilsko službo izvršujočim članom. Zbrane gasilce je pozdravil najprej g. V. Ogorelec st. v imenu stare gasilske Zveze, zatem je častital Št. Vidu in domačemu gasilnemu društvu zvezni tajnik g. Mikuž, da so dočakali tako lepo slavnost in sezidali tako krasen gasilni dom. Častital je tovarišem odlikovancem in jim želel še mnogo srečnih let življenja, društvu pa krepkega razvoja v bratski edinosti. Nato je pozdravil odlikovance c. kr. okr. nadkomisar Svetec iz Litije in jim pripel v imenu Nj. Veličanstva presvitlega cesarja lastnoročno svetinje. Društvena godba iz Višnje gore pa je zaigrala medtem cesarsko himno. Zatem je bil odhod društev po Št. Vidu, katerega je vodil g. župni načelnik Fr. Lajovic iz Litije. Popoldne se je vršila gasilska veselica pri Gasilnem domu. Veselica se je vršila v vseh ozirih prav lepo in je tudi dobro uspela, kakor pristojna velika zahvala g. trgovcu Slivniku, g. načelniku in gasilcem šentvidskim, predvsem pa vrlim gospodičnam in mladenkam, ki so zbirale kronce in cvetke, da so pričarali tako lep dan vsem navzočim.

Slavnost prostovoljnega gasilnega društva v Spodnji Šiški. Dne 3. avgusta t. l. je praznovalo gasilno društvo svojo 25letnico, h kateri so prihitela bratska gasilna društva od vseh strani. Okrog 9. dopoldne so se zbrala gasilna društva pred lepo ozaljšanim gasilnim domom, kjer je najprej častital domačemu društvu k 25letnici župan Spodnje Šiške g. Seidl, obdan od celokupnega občinskega odbora. Za njim je pozdravil vsa društva domači gospod načelnik Vilko Maurer. V imenu »Zveze« je častital društvu k 25letnici g. zvezni odbornik Jos. Turk in je naglašal, kako je stara zveza dosledno izpolnjevala nalogo voditeljice, vodila gasilna društva po pravi poti, ne poznajoč strankarstva vedno le »Bližnjemu na pomoč!« Za njim je bodril zbrana društva še zvezni tajnik g. Mikuž, naj ostanejo zvesta zvezi, katera je delovala le po volji očeta gasilstva g. ces. svetnika Fr. Doberleta. Nato so se podala društva k sv. maši v domače cerkev. Po tej je imelo domače društvo gasilsko vajo, ki se je prav lepo izvršila in po vaji je dekoriral g. župan tri gasilce, med njimi g. načelnika V. Maurerja z zaslužnimi kolajnami za petindvajsetletno zvesto delovanje v gasilski službi. Gospod zvezni odbornik J. Turk jim je častital v imenu zveze, želeč jim, da bi še mnogo let nosili znake zaslužnega odlikovanja, S trikratnim »Slava« na presvitlega cesarja se je zaključila lepa slovesnost. Popoldan je imel zvezni odbor sejo v občinski dvorani. (Za prepustitev te bodi iz-

rečena g. županu prav topla zahvala.) Po 4. uri se je razvila v lepem senčnatem vrtu veselica.

30letnica gasilnega društva v Radovljici. Redko slavlje se je vršilo v nedeljo, dne 17. 8. 1913 v Radovljici. Prostovoljno gasilno društvo je slavilo svojo tridesetletnico. 13 društev z nad 130 čani je prispelo semkaj, da slavi z bratskimi jubilanti ter sijajno manifestira za nadaljnji nepolitični in nepristranski obstoj gasilstva. Izmed došlih društev so bila zastopana Ljubljana, Ljubno, Bled, Dovje, Koroška Bela, Podkoren, Gorje, Zasip, Žerovnica, Ribno, Mošnje in Leše ter polnoštevilno zbrano domače društvo. Pred Društvenim domom je pozdravil v primernem nagovoru vsa društva zvezin odbornik tovariš I. Rus z Bleda, nato so društva odkorakala v župno cerkev k maši, pri kateri je igrala godba Katoliškega delavskega društva z Jesenic nad vse ginljivo. Po maši je z navdušenim nagovorom na društva in na presvitlega vladarja pozdravil c. kr. okr. glavar, nakar je godba z igrala cesarsko himno, nato se je vršil defile. Po defileju se je zahvalil I. Rus vsem zbranim društvom ter jih pozivljaj k nadaljnemu človekoljubnemu delovanju ter vsikdar bližnjemu v pomoč. Popoldne se je vršil od občinstva mnogobrojno obiskan koncert. Godba je igrala pod vodstvom gosp. F. Kogejja krasne skladbe, ki so poslušalce naravnost očarale. Vrle domače gospodične v krasni narodni noši so dopoldne pred odhodom v cerkev okrasile povabljene goste s svežimi šopki, popoldne pa pri veselici neutrudljivo pomagale pri prodaji raznih predmetov, tako da je veselica v vseh ozirih povsem izborno uspela.

Prostovoljno gasilno društvo v Kamniku je 17. 8. sijajno proslavilo 30letnico obstoja društva, 30letnico obiska N. V. cesarja Frana Josipa I. v Kamniku ter blagoslovljenje nove motorne brizgalne. Slavnost se je vršila ob najlepšem vremenu. Z zastavami okrašeno mesto nudilo je že v zgodnjih urah slavnostno lice. Gasilni dom so gasilci okrasili z mlajji in zastavami. Ob 9.43 sprejelo je društvo udeležence na kolodvoru. Ob pol 11. vršilo se je blagoslovljenje nove motorne brizgalne. Ceremonije je opravil č. g. dekan Lavrenčič. Kumovala je gospa Leopoldina baronica Lazarini, ki je nato podarila društvu bogato darilo za pokritje stroškov nove motorne brizgalne.

Izvanreden dan med gasilci v Novem mestu. 7. t. m. je načelnik novomeške požarne brambe g. Bergman v kratkem in zelo jedrnatem govoru pripel kolajne za petindvajsetletno službovanje gasilcem Ivanu Recelj, Jožefu Jerele in Antonu Mirtiču, katere jim je dež. predsedstvo z odlokom z dne 25. avgusta 1913, št. 2417, priznalo. Slavnost se je končala s trikratnim »Slava«-klicem Nj. Veličanstvu. — Gasilcema Jereletu in Mirtiču pa je mestna občina tudi poklonila po 20kronski zlat. — Popoldne se je vršila na Müllerjevem vrtu veselica, pri kateri je svirala godba meščanske garde.

Požari.

Ogenj. Dne 28. septembra je izbruhnil ogenj okrog ene po polnoči v vaši Malo Brdo pri Hrenovici, ki je uničil posestikom Luki Klunu, Mariji Turk in Josipu Korčetu hiše in gospodarska poslopja, v katerih je bila krma. Klun ima škode 6000 K in je zavarovan za 2000 K. Posestnik Jože Korče ima škode 8000 K, dočim znaša njegova zavarovalnina 5000 K. Marija Turk ima škode 600 K, škoda je krita z zavarovalnino. Kakor se govori, je bil ogenj podtaknjen.

Literatura in kritika.

Zveza zgornjeavstrijskih gasilnih društev nam je poslala računski zaključek o podpornem skladu. Premoženje zveze znaša 68.042 K, Podpora se je podelila 50 gasilcem v znesku 2454 K 60 v. Doneski članov znašajo 8212 K.

»Gasilski vestnik« jela je izdajati nova »Kranjska deželna gasilska zveza v Ljubljani«. Iz vestnika posname-mo, da ima nova zveza 87 gasilnih društev, med temi 75 društev, ki so se izneverila stari zvezi, in 12 novih društev. Naša stara zveza potemtakem še vedno šteje nad 100 društev.

Nekaj izrednega je § 4 zveznih pravil, ki se glasi: »Včlani se lahko ne samo prostovoljno ali stanovsko gasilno društvo, nego tudi vsako društvo in združitev, ki je po svojih pravilih, oziroma po svojem ustroju poklicano, baviti se z gasilstvom, enako tudi vsaka občina na Kranjskem. To so redni člani.«

Nova zveza potemtakem ne bo zveza gasilnih društev, marveč zveza kranjskih občin.

Pogovori.

Tovarišu I. M. v D. Da je deželni odbor prisilil s terorizmom gasilna društva k izstopu iz »Slov. dež. zveze prost. gas. društev na Kranjskem« v »Kranjsko dež. gas. zvezo« imamo dokazov na izbiro. Za dokaz naj služi le sklep deželnega odbora z dne 9. avgusta t. l., ki se doslovno glasi: »1% zavarovalnični prispevek v gasilski fond se porabi za zavarovanje ponesrečenih gasilcev — in sicer le onih, ki so člani društev, katera pripadajo k oficijelni, od deželnega odbora potrjeni Zvezi.« Ta sklep je objavljen v »Slovincu« z dne 9. avgusta t. l.

Tovarišu M. N. v P. Imate prav! Protizakonitost sklepa deželnega odbora, naj se iz 1% prispevka v gasilski fond, kakor ga je zakonito določil dež. zbor kranjski, zavarujejo le tisti ponesrečeni gasilci, ki so včlanjeni v novi gasilski Zvezi, leži na dlani. — Deželni zakon pravi splošno, da je 1% zavarovalničnega prispevka vporabiti za podporo ali za zavarovanje ponesr. gasilcev brez ozira v kaki zvezi so ti gasilci včlanjeni. — Na opozoritev dr. Novaka in grofa Barbota je deželni glavar v deželnem odboru sam konstatiral to dejstvo in prečital zadevni odstavek deželnega zakona. Navzlic opozoritvam dr. Novaka in grofa Barbota, da bi bil tak sklep, kakor ga je predlagal referent, v protislovju z zakonom in krivičen, je večina deželnega odbora sprejela predlog poročevalca.

Tovarišem iz S. V časnikarsko polemiko z razkolniki se principijelno ne spuščamo, ker naš cilj ni prepir in sovraštvo, marveč sprava in ljubezen do svojega bližnjega.

! Ako še niste, pošljite članarino zvezi! !

Alojzij Zmitko

v Lounech na Češkem

priporoča

gasilnim društvom lično izdelana

signalna trobila.

Lastna izdelovalnica trobil.

Jamstveni zaklad 440 milijonov kron.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali

v Trstu

največja avstro-ogrsko države, zavaruje na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Tekom leta 1912 se je zavarovalo pri njej 21.380 oseb za kapital 182 milijonov kron.

Zavaruje tudi škode po požaru, tatarskem ulomu, na steklu, prevozu blaga; dalje sprejme zavarovanje za točo, zoper telesne nezgode, za zakonito jamstvo, za kavcijo in zoper poneverbo (defraudacijo).

Glavni zastop v Ljubljani

Marijin trg - Sv. Petra cesta,
v lastnem domu.

Ustanovljena leta 1831.

Zavarovana glavica na življenje 1270 milijonov kron.

Izplačane odškodnine 1100 milijonov kron.

Pozor! :::::::::::::::::::: Pozor!

Gasilna društva!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh potrebščin za gasilna društva kakor:

pasove, naramnice, rokavice, signalne rogo-ve, hupne

piščalke, vrvice, vrvi za plezalce, cevi, cevne obveze

čelade, čepice, sekirice, kuple zlate in usnjate

ovijaki, bakle, platneni vedri, cvilih itd.

Sploh vse v gasilna društva spadajoče predmete. Vzorec cevi, kakor cvilih za delavne obleke na razpolago. — Dalje, prevzema tvrdka tudi popravilo poškodovanih čelad in sekiric!

Obilnim cenjenim naročbam se priporoča

Benedikt & Co.

Ustanovitev tvrdke 1830.

Ljubljana. :::::::::::::::::::: Ljubljana.

Učiteljska tiskarna

::: v Ljubljani :::

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
Frančiškanska ulica šte. 6

priporoča slavnim županstvom ter vsem
:: c. kr. in drugim javnim uradom svojo ::

popolno zalogo

uradnih tiskovin

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim gasilskim, narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje. ::

Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogoštevilnokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

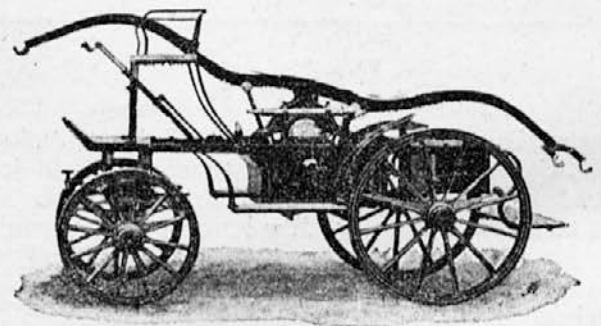
Konrad Rosenbauer
v Lincu ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon šte. 1586.

Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinmotornih brizgalnic najnoveji sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznih brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“. Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovolnejši plačilni pogoji.

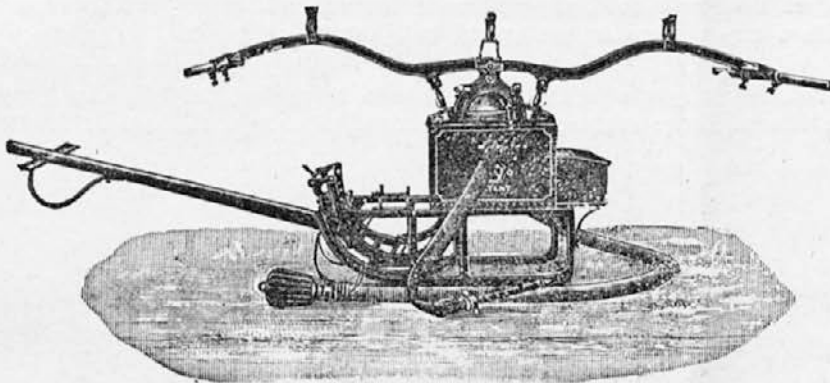
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

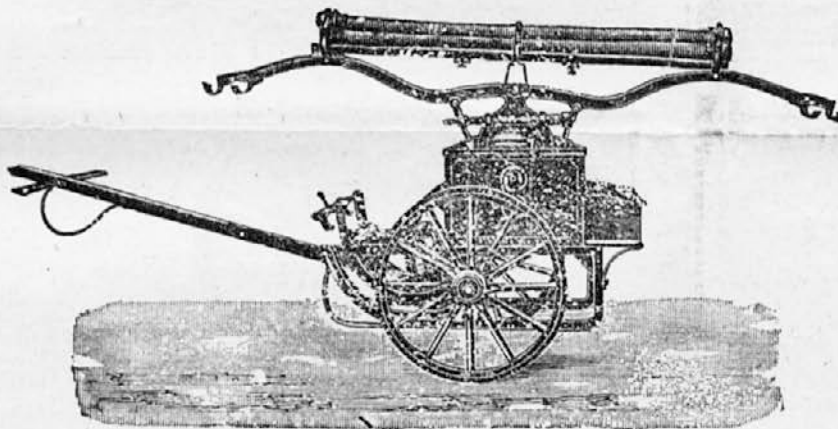
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

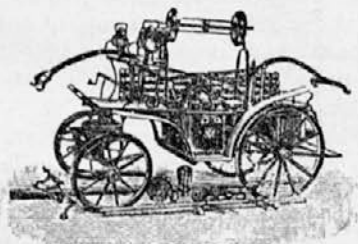
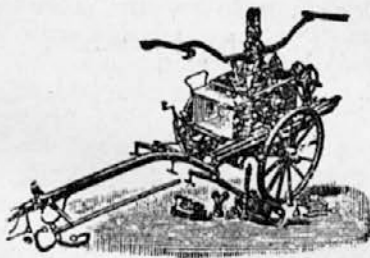
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

Kot sančna brizga.

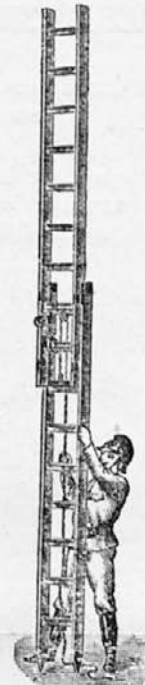
Kot dvokolna vozna brizga.

Brizgalnice in vodonosi, dvokolesne in štirikolesne ali nosilne.

Vsakovrstne osebne oprave.

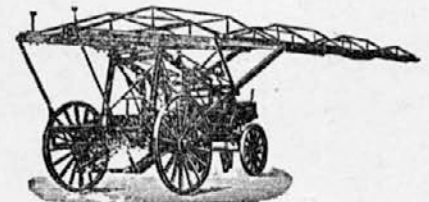

Raztegnjena.

Sklopljena.

Nosilne premikalne lestve.

Dvokolesne in štirikolesne premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.

➡ Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše delovanje! Lahki plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smihov

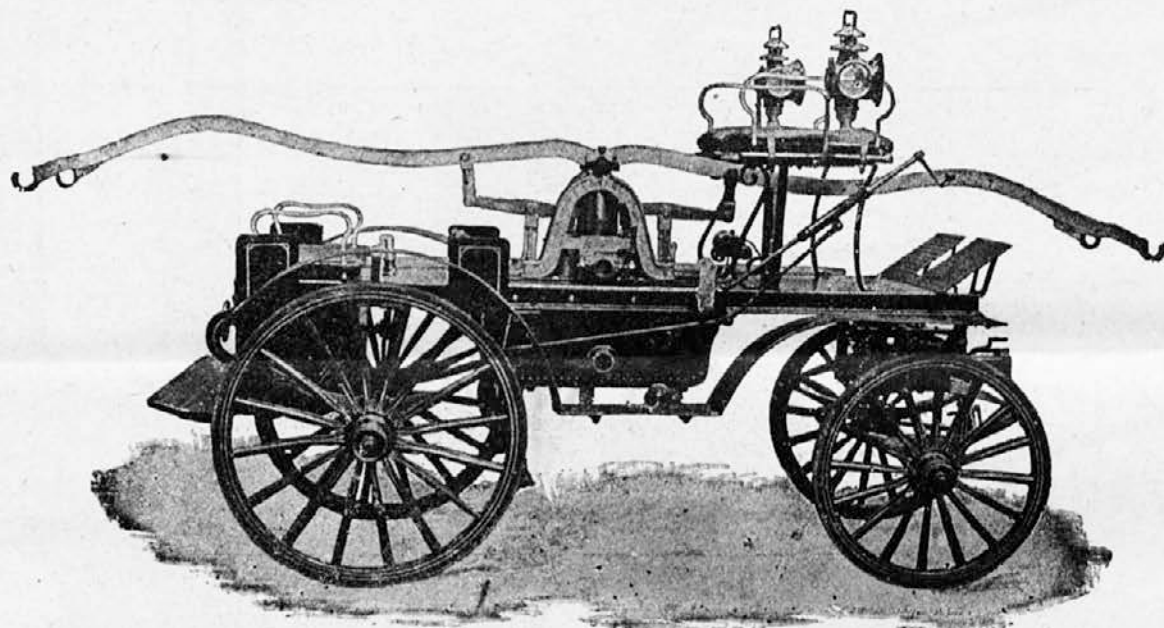
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40 % manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomom. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Senčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravlje, Idrija, Predoslje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Royte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnogora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »univerzalke« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.